1382. GUILIELMI PACIDII LUBENTIANI AURORA SEU INITIA SCIENTIAE GENERALIS A DIVINA LUCE, AD HUMANAM FELICITATEM
Vorläufige Datierung: [Nach September 1697]

Überlieferung:
L Konzept: LH IV 7A Bl. 12. 1 Bl. 2°. 1 S.

bearbeitet von Stephan Meier-Oeser u. Henrik Wels

[Anhaltspunkte zur Datierung:] Aufgrund des Titels und einiger inhaltlicher Bezüge wird deutlich, dass N. 1382 kurz nach oder in zeitlicher Überschneidung mit N. 1381 entstanden ist. Wegen der sich in einer Variante findenden Anspielung auf E. W. von Tschirnhaus, der 1697 in den *Acta Eruditorum* einen Beitrag über Brennspiegel veröffentlicht, können wir die beiden Stücke nach September 1697 datieren.

[Thematische Stichworte:] scientia generalis; Americani; Feuermachen; Brennspiegel; calor; lux; methodi; aetheria vis; sacer ternarius; sapientia; virtus; felicitas

[Einleitung:] —

Aurora
seu
Initia Scientiae Generalis
a divina Luce ad Humanam Felicitatem

Nascere et aetherios luci conjunge calores
Sol animae motusque sacros immitte Lubenti

Priscis temporibus homines ut nunc Americani ex durioribus lignis ignem frictu suscitabant. Sed ex cultis artibus sapientes coelo devocarunt sereniorem flammam, lumenque solis

20 (*1*) Vulgus hominum ignem (*a*) silice | (*b*) chalybe (*c*) silice *ers.* | (*aa*) excitat, (*bb*) excutit, aut velut barbari ex duriore linguo frictu (*aaa*) excitat. Philosophi (*bbb*) accendit. (*aaaa*) Philoso (*bbbb*) Sapientes (*2*) Vulgus hominum ictu frictuve durorum corporum ignem accendit (*3*) Vulgus hominum ex duris corporibus ictu frictuve ignem suscitat; sapientes coelo devocant (*a*) flammam, et (*b*) puriorem flammam, radiosque solis speculis aut vitris (*aa*) cog (*bb*) in arctum cogunt. Contrario utrinque processu. Illis (*4*) Barbari (*5*) Majores nostri, quod nunc quoque Americani solent, ex durioribus lignis frictu ignem suscita (*6*) Priscis *L* 20f. temporibus (*1*) majores nostri (*a*) satis adhuc barbari (*b*) nondum satis ad vitae cultum vocati (*2*) homines (*a*) simplices nondum satis ad vitae cultum | vocati *versehentlich nicht gestr.* | (*b*) simplices ex durioribus lignis ignem frictu suscitabant quod nunc quoque Americani | solent *versehentlich nicht gestr.* | (*c*) ut ... suscitabant *L* 20–S. 138201.1 suscitabant. (*1*) Hodi (*2*) At Sap (*3*) Sapientes autem coelo (*a*) devocare flammam norunt (*b*) devocare sciunt puriorem flammam, (*aa*) radiosque | (*bb*) lumenque *ers.* | solis speculis aut vitris in arctum cogunt. (*4*) Sed ... sapientes (*a*) eo devenere, ut coelo devocare sciant puriorem flammam, lumenque solis speculis aut vitris in arctum cogant. (*b*) coelo ... coegere. *L*

per specula aut vitra in arctum coegere. Contrario utrinque processu. Nam barbaris primum motus in materia crassa et terrestri, tum calor, demum lux. At philosophis coelestes radios colligentibus lux adest prima, inde calor, postremo motus, quo durissima quaeque liquescunt.

Pari discrimine Methodi discernuntur, quibus animi meliores reddi possunt. Nam cum terrenis sensibus immersi sumus, oblata divinitus occasione sacra quaedam et salutaris agitatio in nobis inchoatur, unde calorem concipimus enitendi ad praeclara, posthaec supernum lumen affulget. Sed orta jam luce, et per animi attentionem magis collecta, regredimur ad calorem et porro ad motum, multo tamen quam ante nobiliores. Nam illuminata mente purior sese ardor per corda diffundit, atque inde aetheria vis in egregios actus erumpit; ex quibus nova iterum materia surgit caloris et lucis. Hac circulatione sacer ternarius, id est sapientia, virtus, felicitas constant.

2 philosophis (*1*) ab coelestibus radiis (*2*) coelestes *L* 3 f. liquescunt. (*1*) Simili discrimine Methodi differunt (*a*) et (*b*) ac velut gradus quibus (*aa*) mentes meliores redduntur. (*bb*) igniculi mentis excitantur (*cc*) mentes ad meliora excitantur. Nam cum terrenis sensibus adhuc immersi sumus, oblata occasione, sacra quaedam (*aaa*) agitatio in nobis incipit (*aaaa*) fe (*bbbb*) salutares motus; (*bbb*) et salutaris agitatio in nobis inchoatur; unde calorem concipimus enitendi ad praeclara, (*aaaa*) demum superna lux affulget (*bbbb*) tandem (*cccc*) posthaec supernum lumen affulget. Sed orta jam luce, et magis magisque per animi attentionem in unum collecta, fit regressus ad calorem et motum, sed multo (*a5*) nobiliorem (*b5*) tamen (*a6*) priore nobiliorem. (*b6*) prioribus nobiliores. Nam illuminata mente purior sese ardor per corda diffundit, atque inde aetheria vis in (*a7*) praeclaros |(*b7*) egregios *ers.*| motus actusque erumpit. Hac circulatione sapientia, virtus, felicitas constant. (*2*) Simili discrimine diversae (*3*) Simile (*a*) est (*b*) est discriminen inter Methodos, (*4*) Pari *L* 7 luce, (*1*) et magis (*2*) magisque per animi atten (*3*) et (*4*) et (*a*) animi attentione (*b*) per animi attentionem *L* 7 collecta, (*1*) iterum redit calor, (*a*) ite (*b*) ex quo rursum (*2*) regredimur per calorem ad motum, sed (*3*) regredimur *L* 7 f. et (*1*) motum, sed multo (*2*) porro … quam *L* 10 materia (*1*) et caloris et lucis. (*2*) surgit … lucis. *L* 10 f. circulatione (*1*) sapientia, virtus, felicitas constant (*2*) per (*3*) ternaria (*4*) sacer … constant *L*